

Dr hab. Marek Szarucki, prof. UEK

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Kolegium Nauk o Zarządzaniu i Jakości
Instytut Zarządzania
Katedra Analiz Strategicznych

Recenzja osiągnięć naukowych

dr MONIKI KWIECIŃSKIEJ

w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, prowadzonym przez Radę Naukową Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

1. Podstawa formalno-prawna opracowania recenzji

Podstawą opracowania recenzji osiągnięć naukowych jest pismo dr hab. Estery Piwoni-Krzeszowskiej, prof. UEW, Dziekan Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, z dnia 30 maja 2022 r. informujące o decyzji Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (z dnia 12.05.2022 r.) o powołaniu mnie na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, dr Monice Kwiecińskiej.

Jednocześnie zostały mi przesłane następujące dokumenty:

1. Uchwała nr 23/2022 z dnia 12.05.2022 roku Rady Naukowej Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania dr Monice Kwiecińskiej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości;
2. Wniosek dr Moniki Kwiecińskiej z dnia 15.12.2021 r. o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości;
3. Osiągnięcia naukowe dr Moniki Kwiecińskiej w wersji papierowej i elektronicznej, w tym:
 - a. Dane wnioskodawcy; kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora; autoreferat przedstawiający opis kariery zawodowej oraz istotnej aktywności naukowej wraz z kopiami dokumentów potwierdzających określone osiągnięcia; wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości;
 - b. Monografia autorstwa dr Moniki Kwiecińskiej pt. „Fundacje korporacyjne w Polsce jako forma działalności filantropijnej przedsiębiorstw”, Seria: Monografie i Opracowania nr 307, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2020

Otrzymaną dokumentację uznaję za wystarczającą do analizy i oceny osiągnięć naukowych Wnioskodawcy, które ocenię zgodnie z wymaganiami określonymi w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* w art. 219 (Dz.U. z dnia 30 sierpnia 2018 r. poz. 1668) oraz art. 179 ust.1 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z dnia 30 sierpnia 2018 r. poz. 1669). Dostarczona dokumentacja pod względem formalnym i merytorycznym została, w mojej opinii, przygotowana rzetelnie¹. Jednocześnie oświadczam, że nie jestem współautorem żadnej z publikacji, ani recenzentem w procesach wydawniczych publikacji przedłożonych mi do recenzji.

Niniejszą recenzję sporządziłem w oparciu o wymagania prawne zawarte w Ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. 2018, poz. 1669) oraz Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. poz. 1668).

2. Podstawowe informacje o przebiegu pracy naukowo-badawczej habilitantki

Dr Monika Kwiecińska jest absolwentką Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, gdzie w roku 1997 uzyskała tytuł magistra na Wydziale Gospodarki Narodowej. W 2007 roku na Wydziale Nauk Ekonomicznych Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *„Funkcjonowanie lokalnych organizacji niedochodowych na przykładzie Dolnego Śląska”* (promotorem był dr hab. Czesław Zajac, a recenzentami dr hab. Adam Peszko, prof. AGH w Krakowie i dr hab. Stanisław Czaja, prof. AE we Wrocławiu) uzyskała stopień doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. W latach 1998–2007 była zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstwa na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, a po uzyskaniu stopnia doktora od 2007 roku została zatrudniona na stanowisku adiunkta w tej samej katedrze na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Ponadto, w latach 2007–2012 pracowała jako adiunkt w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu.

3. Ocena wskazanego osiągnięcia naukowego

Jako główne osiągnięcie naukowe o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.), dr Monika Kwiecińska na stronie 5 autoreferatu wskazała monografię pt. *„Fundacje korporacyjne w Polsce jako forma działalności filantropijnej przedsiębiorstw”*, opublikowaną w Serii: Monografie i Opracowania Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, nr 307, Wydawnictwa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w roku 2020, (ISBN: 978-83-7695-864-4). Monografia zawiera 219 stron i składa się z czterech rozdziałów, wstępu, zakończenia, bibliografii, spisu rysunków i tabel, dwóch załączników z kwestionariuszami ankiet oraz streszczenia w języku angielskim. Recenzentami wydawniczymi byli prof. dr hab. Aldona Glińska-Neweś oraz dr hab. Hubert Witczak, prof. WSZiB w Poznaniu.

3.1 Ocena doboru problematyki monografii z perspektywy rozwoju dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości

Moim zdaniem, podjęty przez dr Monikę Kwiecińską temat funkcjonowania fundacji korporacyjnych jako formy działalności filantropijnej przedsiębiorstw w Polsce jest niezwykle ciekawy poznawczo oraz wart przeprowadzenia pogłębionych badań teoretyczno-empirycznych z perspektywy nauk o zarządzaniu i jakości. Habilitantka słusznie wskazuje na występujące braki

¹ Za drobne usterki edytorskie w autoreferacie należy uznać wskazanie roku obrony doktoratu (2017, zamiast 2007) oraz nazwisko recenzenta wydawniczego (prof. dr hab. Aldona Neweś-Glińska, zamiast prof. dr hab. Aldona Glińska-Neweś).

w literaturze światowej w sferze rozważań teoretycznych i badań empirycznych dotyczących zagadnień filantropii korporacyjnej, które charakteryzuje wielość rozproszonych teoretyczno-konceptualnych rozważań oraz skromna liczba opracowań metodycznych. Ma to odzwierciedlenie w rezultatach badawczych o niskim stopniu integracji wiedzy. Podobnie kształtuje się sytuacja w zakresie braku poszerzonej wiedzy o fundacjach korporacyjnych, a zwłaszcza w zakresie motywów podejmowania przez firmy ryzyka i wysiłku tworzenia odrębnych podmiotów, jakim są fundacje, i zarządzania nimi w sytuacji, gdy jednocześnie realizują działalność filantropijną w ramach własnych struktur organizacyjnych. Niewątpliwie, są to ważne argumenty za podjęciem działań w kierunku systematyzacji i syntezy wiedzy w warstwie zarówno teoretycznej, jak i empirycznej. Uważam, że zidentyfikowane braki wiedzy zostały trafnie ujęte przez Autorkę rozprawy habilitacyjnej w postaci pięciu luk badawczych (eksploracyjna, eksplanacyjna, taksonomiczna, metodologiczna oraz empiryczna na s.11-12), z których następnie wyprowadzono problem badawczy. Habilitantka odpowiednio rozpoznała problem badawczy, jakim jest niewystarczający poziom identyfikacji, rozpoznania i wyjaśnienia w perspektywie filantropii korporacyjnej, motywów i mechanizmów tworzenia, funkcjonowania fundacji korporacyjnych oraz ich relacji z przedsiębiorstwami założycielskimi w Polsce. Ponadto, kluczowe zagadnienia podejmowane w niniejszej monografii sformułowano w sposób logiczny w postaci sześciu pytań badawczych, zamieszczonych na s. 12. Podjęty problem badawczy, jest problemem naukowym oraz mieści się w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości, w zakresie tematycznym społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa zlokalizowanym w trzech subdyscyplinach: zarządzanie strategiczne, zarządzanie organizacjami biznesowymi, zarządzanie instytucjami publicznymi i organizacjami non-profit (s. 6 Autoreferatu). W monografii dyscyplina nauki o zarządzaniu i jakości została wymieniona trzy razy (we Wstępie oraz Zakończeniu), co zostało uzasadnione przez Habilitantkę w autoreferacie w przypisie 1: „W całej monografii posługuję się sformułowaniem „nauki o zarządzaniu”, ponieważ praca powstawała przed zmianą przepisów regulujących klasyfikację dziedzin nauki i dyscyplin naukowych obowiązujących w 2021 r.” Należy jednak doprecyzować, że Rozporządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych weszło w życie z dniem 1 października 2018 r.

Reasumując, w mojej opinii, dobór tematu monografii z perspektywy rozwoju dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości jest trafny, co potwierdza dobrą znajomość problematyki funkcjonowania fundacji korporacyjnych jako formy działalności filantropijnej przedsiębiorstw przez dr Monikę Kwiecińską.

3.2 Ocena sformułowania tytułu oraz celów monografii

Dokonując oceny poprawności sformułowania tytułu monografii „Fundacje korporacyjne w Polsce jako forma działalności filantropijnej przedsiębiorstw” autorstwa dr Moniki Kwiecińskiej uważam, że został on sformułowany poprawnie. We Wstępie monografii na s. 13 sformułowano cel główny rozprawy, jakim jest „teoretyczne i empiryczne zidentyfikowanie motywów i mechanizmów tworzenia fundacji korporacyjnych, rozpoznanie praktyki ich funkcjonowania oraz relacji z podmiotami założycielskimi w Polsce”. W oparciu o ten cel Habilitantka opracowała cele cząstkowe na czterech płaszczyznach: teoretycznej, empirycznej, metodologicznej i utylitarnej:

Cele o charakterze teoretycznym (s. 13):

CT1. Rozpoznanie stanu nauki i poziomu rozwoju na świecie w dziedzinie podstaw teoretycznych i praktycznych filantropii korporacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem fundacji korporacyjnych.

CT2. Rozpoznanie i zintegrowanie dorobku ekonomicznych teorii przedsiębiorstwa i nauk o zarządzaniu w zakresie koncepcji dotyczących przyczynowości i istoty zjawisk filantropii korporacyjnej, w tym fundacji korporacyjnych.

Cele o charakterze empirycznym (s. 13):

- CE1. Rozpoznanie faktycznych motywów praktyki tworzenia fundacji korporacyjnych w Polsce.
- CE2. Rozpoznanie rzeczywistych mechanizmów i zasad organizacji oraz funkcjonowania fundacji korporacyjnych w Polsce.
- CE3. Rozpoznanie relacji fundacji korporacyjnych z przedsiębiorstwami założycielskimi w Polsce.
- CE4. Rozpoznanie korzyści, problemów i zagrożeń w relacjach fundacji korporacyjnych z przedsiębiorstwami założycielskimi w Polsce.
- CE5. Ustalenie kluczowych podobieństw i różnic aktualnej praktyki fundacji korporacyjnych w Polsce w odniesieniu do praktyki światowej.
- CE6. Ustalenie, na ile polska praktyka fundacji korporacyjnych jest zbieżna lub nie jest zbieżna z teorią filantropii i fundacji korporacyjnych, a także rozpoznanie, dlaczego tak jest.
- CE7. Ustalenie, czy polska praktyka fundacji korporacyjnych może stanowić podstawę do doskonalenia teorii filantropii i fundacji korporacyjnych.

Cel metodologiczny (s. 13): Ustalenie i zastosowanie podejścia badawczego adekwatnego do analizy motywów tworzenia fundacji korporacyjnych, praktyki ich funkcjonowania i relacji z podmiotami założycielskimi w Polsce.

Cel użyteczny (s. 14): Dostarczenie menedżerom informacji poszerzających wiedzę i ułatwiających podjęcie decyzji o utworzeniu fundacji i realizacji działań filantropijnych w zinstytucjonalizowanej formie.

W mojej opinii cel główny oraz cele cząstkowe zostały sformułowane poprawnie, a następnie zostały zrealizowane przez Habilitantkę w toku przeprowadzonych badań w stopniu dobrym.

3.3 Ocena struktury i układu monografii

Monografia autorstwa dr Moniki Kwiecińskiej pt. „*Fundacje korporacyjne w Polsce jako forma działalności filantropijnej przedsiębiorstw*” składa się z czterech rozdziałów, poprzedzonych wstępem i zakończonych zakończeniem. Tekst podstawowy liczy 175 stron. Na pozostałych 32 stronach znajdują się dwa załączniki, literatura, spis rysunków, spis tabel i podsumowanie w języku angielskim. Bibliografia jest dość aktualna i obszerna, w większości anglojęzyczna, składa się z 306 odnośników do artykułów, rozdziałów w monografiach, roczników statystycznych oraz aktów prawnych. Pozycje bibliograficzne zostały dobrze wykorzystane, monografia zawiera 398 przypisów dolnych.

Struktura monografii jest logiczna i spójna z zamierzeniami badawczymi oraz odzwierciedla treści w niej podejmowane. Rozdział 1. „Istota filantropii korporacyjnej oraz wybrane elementy charakterystyki jej aktualnego stanu w praktyce zarządzania na świecie” (55 stron) i rozdział 2. „Podstawy teoretyczne filantropii korporacyjnej” (24 strony) mają charakter teoretyczny, z kolei rozdział 3. „Mechanizm tworzenia i zasady funkcjonowania fundacji korporacyjnych w Polsce w świetle badań empirycznych” (54 strony) metodyczno-empiryczny, oraz rozdział 4. „Odniesienie polskiej praktyki tworzenia, funkcjonowania fundacji korporacyjnych i ich relacji z podmiotami założycielskimi do stanu praktyki i teorii na świecie” (21 stron) syntezujący wnioski z badań własnych w kontekście teorii.

W mojej opinii, struktura i układ monografii odzwierciedlają przyjęte przez Autorkę cele badawcze. Układ pracy uznaję za poprawny. Większa rozpiętość rozdziału 1. jest uzasadniona - zawiera on przegląd koncepcji teoretycznych. Pojawia się jednak wątpliwość, czy nie należało uzupełnić części teoretycznej o dodatkowy rozdział traktujący o przedmiotowych fundacjach korporacyjnych z perspektywy zarządzania nimi? Taki rozdział mógłby być zatytułowany „Fundacja korporacyjna jako narzędzie realizacji filantropii przedsiębiorstw”.

3.4 Ocena metodyki badań

Habilitationka solidnie opisała metodykę badań mającą na celu realizację założonych celów badawczych. Autorka precyzyjnie określiła zakres przedmiotowy pracy w warstwie teoretycznej i empirycznej. Ponadto, wskazano zakres czasowy w warstwie teoretycznej, która obejmuje analizę literatury naukowej dotyczącej podstaw poznawczych filantropii korporacyjnej oraz danych wtórnych (raportów, studiów, analiz), przypadający na lata 1974-2018. Z kolei w warstwie empirycznej zakres czasowy wyznaczono na lata 2011-2016, dodatkowo wskazując zakres przestrzenny ograniczony do terenu Polski. Autorka monografii, aby osiągnąć cele na płaszczyźnie teoriopoznawczej i metodologicznej, przeprowadziła ekstensywne studia porównawcze literatury polskiej i literatury rozwiniętych krajów demokratycznych Zachodu, głównie anglojęzycznej, z wykorzystaniem metody analizy piśmiennictwa, w tym częściowo systematycznego przeglądu piśmiennictwa i analizy semantycznej, obejmujące przede wszystkim dorobek teorii ekonomii i nauk o zarządzaniu, w tym szczególnie koncepcji społecznej odpowiedzialności. „Do szczegółowej analizy wybrano 200 najbardziej reprezentatywnych publikacji...” (s. 14 autoreferatu), niemniej jednak nie wskazano jakie to były publikacje.

Z uwagi na specyfikę o charakterze eksploracyjno-wyjaśniającym problemu badawczego, do badań empirycznych Autorka zastosowała procedurę triangulacji metodologicznej, sprzyjającej wielostronnej analizie badanych zjawisk. Do analizy fundacji korporacyjnych i podmiotów je tworzących wykorzystano badania ilościowe (w tym analizę statystyczną) i badania jakościowe. Skorzystano z narzędzi gromadzenia danych, takich jak: techniki jawnego bezpośredniego wywiadu standaryzowanego (PAPI), techniki indywidualnego wywiadu pogłębionego niestandaryzowanego, analiza dokumentacji organizacyjnej i obserwacja nieuczestnicząca, analiza danych ze stron internetowych fundacji i firm je tworzących. Natomiast do analizy danych empirycznych zastosowano metody opisu i wnioskowania statystycznego.

W trakcie badań empirycznych przeprowadzono 50 wywiadów z przedstawicielami fundacji korporacyjnych i 29 wywiadów z przedstawicielami firm założycielskich. Mankamentem jednak jest brak informacji o respondentach (np. zajmowane stanowisko, staż pracy), co ma wpływ na rzetelność udzielanej informacji. Niemniej jednak, Autorka zasygnalizowała o ograniczeniach badań własnych w zakończeniu monografii na s. 173.

Podsumowując, pomimo niedoprecyzowania niektórych kwestii, metodyczne aspekty postępowania badawczego zaprezentowanego w monografii oceniam pozytywnie.

3.5 Wartość naukowa monografii i jej wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości

W rozdziale 1, teoretycznym, pt. „Istota filantropii korporacyjnej oraz wybrane elementy charakterystyki jej aktualnego stanu w praktyce zarządzania na świecie” dr Monika Kwiecińska zaprezentowała diagnozę stanu wiedzy poznawczej o podstawach filantropii korporacyjnej. Pozytywnie oceniam, dokonanie w nim przeglądu definicji (Tabela 1.1, s. 20) oraz przedstawienie genezy i rozwoju podejść do filantropii korporacyjnej z uwzględnieniem pozytywnych i negatywnych jej cech oraz kontrowersji wokół omawianego zjawiska. Muszę jednak wyrazić krytyczną uwagę, z powodu korzystania w tego typu monografii z wątpliwego źródła literaturowego jakim jest podręcznik J.A.F. Stonera, R.E. Freemana i D.R. Jr. Gilberta, Kierowanie, PWE, Warszawa 1997, gdyż w przypadku naukowych prac awansowych należy korzystać z recenzowanych opracowań naukowych.

W dalszej części rozdziału, zaprezentowano istotę filantropii korporacyjnej, podkreślając, że zagadnienie to charakteryzuje się mnogością podejść (podejście normatywne, oświecony interes własny, filantropia strategiczna) i schematów postępowania wskazujących na zróżnicowanie motywów jej podejmowania, co syntetycznie przedstawiono w Tabeli 1.2 Typologia sposobów działania filantropijnego przedsiębiorstw na s. 30. W tekście jednak występuje błędne odniesienie

do matrycy „z klasyfikacją sposobów działań filantropijnych”, zamiast typologii, gdyż w przypadku tworzenia klasyfikacji należy pamiętać o zasadach rozłączności i zupełności². Ponadto, zidentyfikowano, opisano i usystematyzowano podstawowe pola badawcze dotyczące motywów podejmowania przez przedsiębiorstwa działań filantropijnych, wyodrębniając motywy na poziomie jednostki (menedżera) oraz na poziomie przedsiębiorstwa. W ramach tych poziomów Habilitantka zidentyfikowała i zaproponowała subobszary, które stanowią agregaty występujących w literaturze pól badawczych, tj.: motywy menedżerskie, motywy związane z wynikami ekonomicznymi przedsiębiorstwa, motywy na obszarze relacji z pracownikami przedsiębiorstwa, korzyści wizerunkowe i reputacyjne dla przedsiębiorstwa i motywy związane z relacjami z otoczeniem przedsiębiorstwa (zob. Tabela 1.3, s. 37-38).

Cenne wyniki analizy zamieszczono w Tabeli 1.4 Etapy zarządzania filantropią w przedsiębiorstwie, na s. 53, gdzie Habilitantka przeanalizowała proces zarządzania filantropią w przedsiębiorstwie wskazując sekwencję etapów zbliżonych do klasycznych funkcji zarządzania. Wątpliwość budzi etap końcowy 4. Kontrolowanie, rozumiane jako kontrola otrzymanych wyników, wnioskowanie, komunikacja wyników (s. 61). Pojawia się zatem pytanie: Czy występuje kontrola bieżąca w zarządzaniu filantropią w przedsiębiorstwie? W końcowej części rozdziału przedstawiono cenne wyniki badań literaturowych dotyczących skali zjawiska w świecie, podkreślając negatywne skutki kryzysu dla wielkości przekazywanych środków na filantropię (s. 70) oraz problemy napotymane podczas prób prowadzenia badań nad filantropią korporacyjną na większą skalę (s. 71). Do mankamentów tego rozdziału zaliczam brak jednoznaczności w przypadku stosowania terminów zamiennie (lub) typu: zyski/korzyści (s. 26), cel/obiekt (s. 29), jednorazowy/akcyjny (s. 57).

W rozdziale 2 pt. „Podstawy teoretyczne filantropii korporacyjnej”, również teoretycznym, Habilitantka podjęła próbę detekcji, eksploracji, klasyfikacji i częściowego wyjaśnienia przyczynowości filantropii przedsiębiorstw z perspektywy ekonomicznych teorii przedsiębiorstwa i nauk o zarządzaniu ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji społecznej odpowiedzialności, która jako jedyna bezpośrednio nawiązuje do zagadnień filantropii przedsiębiorstw. Szczegółowy przegląd literatury dotyczący wyodrębnionych teorii umożliwił Autorce zaproponowanie oryginalnej klasyfikacji (eksplanacja bezpośrednia lub pośrednia) i usystematyzowanie analizowanych zagadnień ze względu na kryterium obecności treści odnoszących się do filantropii korporacyjnej w wybranych ekonomicznych teoriach przedsiębiorstwa i naukach o zarządzaniu i jakości (zob. Tabela 2.4. s. 94). W rozdziale tym Autorka nawiązała do ewolucji teorii ekonomicznych, jednak, moim zdaniem, zabrakło rysunku z osią czasu, który przedstawiałby lata w rozwoju poszczególnych teorii oraz ich wpływ na filantropię korporacyjną. Podobnie, jak w przypadku rozdziału pierwszego, wymienić należy mankamenty stosowania terminów zamiennie (lub) typu: zadowolającego/satysfakcjonującego (s. 75), wymiary/obszary (s. 84), dobrowolne/filantropijne (s. 84), idei/doktryny (s. 85), obszary/poziomy/rodzaje (s. 88), postaci/modeli (s. 90), najistotniejszych/kluczowych (s. 91).

W rozdziale 3 pt. „Mechanizm tworzenia i zasady funkcjonowania fundacji korporacyjnych w Polsce w świetle badań empirycznych”, Autorka zaprezentowała rozważania poznawcze na gruncie empirycznym. Rozpatrywane w nim zagadnienia dotyczą podstaw metodologicznych i założeń metodyczno-narzędziowych autorskiej koncepcji postępowania badawczego, które zostało już ocenione w pkt. 5.4 niniejszej recenzji. Przedstawiono w nim etapy procesu badawczego i charakterystykę próby badawczej, a także wyniki badań ilościowych i jakościowych przeprowadzonych w fundacjach korporacyjnych i podmiotach je tworzących. Habilitantka, w toku zrealizowanych badań empirycznych, zaprezentowała wyniki w obszarze motywów tworzenia fundacji korporacyjnych w Polsce, mianowicie, zidentyfikowano następujące motywy

² Zob. A. Stabryła, J. Trzcieniecki, Zagadnienia metodologii badania systemów zarządzania, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 1980, s. 84.

(z perspektywy fundacji): potrzeba uporządkowania, usystematyzowania i sformalizowania działań z zakresu zaangażowania społecznego oraz stworzenia przejrzystych reguł tej działalności z wyraźnym oddzieleniem tych działań od działalności biznesowej firmy, odpowiedź na zapotrzebowanie społeczne, inicjatywa pracowników, potrzeba właścicieli do prowadzenia działań dobroczynnych, utworzenie fundacji na wzór podmiotu działającego w macierzystym kraju firmy założycielskiej. Z kolei, motywy utworzenia fundacji (z perspektywy przedsiębiorstw założycielskich) to: chęć (potrzeba) budowania zaufania społecznego do firmy i marki, odpowiedź na oczekiwania społeczne względem firmy, przekonanie władz (pracowników) firmy o tym, że działalność społeczna to powinność moralna, chęć (potrzeba) budowania wizerunku firmy i marki odpowiedzialnej i zaangażowanej społecznie. Definicja motywu zamieszczona jest w przypisie dolnym na s. 12: „Motyw definiowany jest jako bodziec inspirujący działanie, przyczyna postępowania człowieka – zarówno świadoma, jak i wyparta”. Tak definiowany motyw jest trudny do odtworzenia, zwłaszcza z upływem lat, dlatego w tym przypadku, istotnym jest skierowanie pytania bezpośrednio do osoby której motywy mamy zamiar poznać. Mankamentem prezentowanych wyników jest brak informacji na temat respondentów zwłaszcza z przedsiębiorstw dużych, oraz w przypadku udzielania odpowiedzi na pytania nr 15 „W ramach wymienionego niżej obszaru fundacja może podejmować różne działania. Jakie kryteria decydują o tym, że fundacja je podejmuje?”, pytanie nr 16 „Na podstawie jakich danych fundacja decyduje o realizacji programów (projektów)?”, pytanie nr 37 (zob. Załącznik 1). Ponadto, w przypadku fundacji założonych wcześniej, motywy prowadzenia fundacji mogą się zmieniać w czasie lub uzupełniać motywy pierwotne.

Następnie, Autorka zaprezentowała ciekawe wyniki badań własnych w zakresie zasad organizacji i funkcjonowania fundacji korporacyjnych w Polsce. Zaskakującym wynikiem jest, że fundacje krócej funkcjonujące wyżej oceniają swoją komunikację z firmami założycielskimi niż fundacje funkcjonujące na rynku dłużej. Nasuwa się pytanie, co może być powodem takiego stanu rzeczy?

Ciekawym faktem jest informacja, że obowiązek sprawozdawczości (publikowanie na swoich stronach internetowych) nie jest przestrzegany we wszystkich fundacjach korporacyjnych mających status OPP (s. 141). Pojawia się pytanie, ile fundacji ze statusem OPP wchodzących w skład próby badawczej (kwestionariusze skierowane do fundacji) nie dopełniło tego obowiązku oraz dlaczego? W tabeli 3.41 Korzyści, jakie przynosi fundacji zbieżność jej nazwy z firmą założycielską na s. 143, mankamentem jest odpowiedź „Utrudnia to pozyskiwanie grantów/sponsorów”, która nie należy do korzyści lecz stanowi stratę. Zabrakło odwołania w tekście do Tabeli 3.43 oraz 3.44 na s. 144-145. Na s. 146 wymieniono zidentyfikowane problemy w relacjach fundacji korporacyjnych z firmami założycielskimi. Czy wiek fundacji wpływa na pojawianie się problemów?

W rozdziale 4 pt. „Odniesienie polskiej praktyki tworzenia, funkcjonowania fundacji korporacyjnych i ich relacji z podmiotami założycielskimi do stanu praktyki i teorii na świecie” Habilitantka dokonała syntezy diagnozy stanu wiedzy poznawczej o podstawach filantropii korporacyjnej na świecie ze szczególnym uwzględnieniem fundacji korporacyjnych oraz syntezy wyników badań własnych zjawiska tworzenia fundacji korporacyjnych, ich funkcjonowania i relacji z podmiotami założycielskimi w Polsce w odniesieniu do wyników badań wtórnych w zakresie podstaw teoretycznych i empirycznych filantropii korporacyjnej i fundacji korporacyjnych. Za cenne należy uznać sformułowanie trzech hipotez (s. 170), które mogą stanowić podstawę do pogłębionych badań nad filantropią korporacyjną w Polsce i na świecie:

- Hipoteza 1. Rozwój praktyki filantropii i/lub fundacji korporacyjnych znajduje się w Polsce na początkowym etapie, co jest uwarunkowane poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego.
- Hipoteza 2. Poziom rozwoju filantropii korporacyjnej i/lub fundacji korporacyjnych w danym kraju jest zależny od poziomu jego rozwoju społeczno-gospodarczego.
- Hipoteza 3. Poziom rozwoju filantropii korporacyjnej i/lub fundacji korporacyjnych w danym

kraju jest zależny od poziomu rozwoju jego otoczenia instytucjonalnego.

Jednym z mankamentów sformułowanych hipotez jest użycie łącznika i/lub, co utrudnia ich weryfikację. Z kolei, podrozdział 4.3 „Polska praktyka kształtowania fundacji korporacyjnych na tle praktyki i teorii na świecie” wskazując kluczowe podobieństwa i różnice aktualnej praktyki fundacji korporacyjnych w Polsce z praktyką światową byłby bardziej przejrzysty, gdyby zawierał źródła do których odnoszą się wyniki badań własnych Habilitantki. Ponadto, prezentacja podobieństw i różnic byłaby bardziej czytelna, gdyby Autorka zamieściła zestawienie to w formie tabeli.

Oceniając empiryczną część monografii podkreślam rzetelność przeprowadzonych badań empirycznych. Stwierdzam jednocześnie, że ta część monografii stanowi oryginalne opracowanie naukowe o istotnych walorach poznawczo-metodyczno-empirycznych.

W Zakończeniu Habilitantka dokonała ogólnego podsumowania przeprowadzonych w monografii rozważań na tle problemów i celów badawczych. Sekcja ta zawiera również implikacje teoretyczne i praktyczne. Autorka wskazała również ograniczenia postępowania badawczego, wskazała kierunki dalszych badań oraz wkład do nauki.

Konkludując, w mojej opinii, omówione powyżej cechy monografii pt. „Fundacje korporacyjne w Polsce jako forma działalności filantropijnej przedsiębiorstw” autorstwa dr Moniki Kwiecińskiej stanowią przesłanki do stwierdzenia znacznego wkładu w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

4. Ocena istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej (w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 3 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce)

Po zapoznaniu się z informacjami o istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej (ze szczególnym uwzględnieniem aktywności po uzyskaniu stopnia doktora), zaprezentowanymi przez Habilitantki w Autoreferacie oraz w wykazie osiągnięć naukowych (Załącznik nr 4), odniosę się do następujących kwestii.

Po pierwsze, na wykazaną naukową aktywność publikacyjną dr Moniki Kwiecińskiej po uzyskaniu stopnia doktora (poza monografią wskazaną jako główne osiągnięcie) składa się 24 pozycji, w tym:

a) 17 publikacji w czasopismach i zeszytach naukowych, w tym 14 autorskich, dwie publikacje w języku angielskim, jedna z IF 0,13,

b) 7 rozdziałów w monografiach i opracowaniach pokonferencyjnych, w tym 5 autorskich, dwie publikacje w języku angielskim,

co średniorocznie stanowi 1,7 publikacji, co świadczy o relatywnie niskiej aktywności publikacyjnej. Publikacje w języku angielskim świadczą o podjęciu przez Habilitantkę wysiłków na rzecz umiędzynarodowienia dorobku. Publikacje zostały opublikowane w polskich czasopismach naukowych, pracach i zeszytach naukowych w większości jako pozycje jednoautorskie (19 pozycji z 24). Najważniejsze wskaźniki bibliometryczne aktywności naukowej Habilitantki kształtują się następująco: liczba cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS): 1; a według bazy Google Scholar: 22, indeks Hirscha według bazy WoS: h-index=1; (bez autocytaowań).

Po drugie, dr Monika Kwiecińska w latach 2011-2013 była kierownikiem grantu badawczego Narodowego Centrum Nauki nr 4031/B/H03/2011/40) pt. „Fundacja korporacyjna jako narzędzie realizacji celów społecznych przedsiębiorstwa”. Ponadto, Habilitantka kierowała 3 projektami badawczymi w ramach badań statutowych Katedry Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstwa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, oraz kierowała projektem badań własnych „Wykorzystanie narzędzia badawczego MinSonar w obszarze nauk o zarządzaniu” realizowanym w ramach grantu indywidualnego ufundowanego przez firmę Tomasz Zawadzki Sales Coach. Uczestniczyła również jako wykonawca w projekcie badań „Różnice pokoleniowe w wartościach oraz wzorcach myślenia w miejscu pracy” realizowanym we współpracy z Wyższą Szkołą Europejską im. Ks. Józefa Tischnera, Kolegium Nauk Społecznych i Humanistycznych.

Po trzecie, Habilitantka po uzyskaniu stopnia doktora aktywnie (tzn. z wygłoszeniem referatu) uczestniczyła w 23 konferencjach naukowych, w tym w 13 międzynarodowych i 10 krajowych, co świadczy o dużym zaangażowaniu w popularyzującą aktywność naukową. Wszystkie konferencje odbyły się w Polsce.

Po czwarte, Habilitantka była członkiem komitetu organizacyjnego konferencji pt. „Kierunki i dylematy rozwoju nauki i praktyki zarządzania przedsiębiorstwem” organizowanej przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, trzykrotnie była organizatorem międzyuczelnianego seminarium naukowego poświęconego zarządzaniu przedsiębiorstwem oraz metodologii badań naukowych Katedr Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstwa, Zarządzania Procesami Gospodarczymi z Wydziału Nauk Ekonomicznych, Katedry Nauk o Przedsiębiorstwie Wydziału Ekonomii, Katedry Pracy i Stosunków Przemysłowych z Wydziału Inżynierii Ekonomicznej, Katedry Zarządzania i Turystyki w Jeleniej Górze Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, z kolei wcześniej seminarium to miało charakter międzywydziałowego razem z wymienionymi jednostkami oraz Katedrą Teorii Organizacji i Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Po piąte, dr Monika Kwiecińska od 2018 r. pełni funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim Pani Marty Romanow pt.: „Społeczna odpowiedzialność biznesu a ryzyko związane z funkcjonowaniem i rozwojem przedsiębiorstwa”, na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu na Wydziale Zarządzania, której promotorem jest dr hab. Dorota Teneta-Skwiercz prof. UE.

Po szóste, Habilitantka od 2017 r. współpracuje z Instytutem Eklektycznym Psychologii w Holandii, założonym przez dr Jaap'a Hollandera (twórcę i właściciela systemu MindSonar). Prowadzi działalność naukowo-badawczą z wykorzystaniem systemu MindSonar na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu (uzyskała międzynarodowy certyfikat MindSonar uprawniający do korzystania z narzędzi psychometrycznego do pomiaru systemów wartości i metaprogramów). Ponadto, uczestniczyła w pracach nad walidacją i wdrożeniem tego narzędzia do badań empirycznych w naukach o zarządzaniu i jakości.

Reasumując, aktywność badawcza, publikacyjna i konferencyjna dr Moniki Kwiecińskiej, po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych, została ulokowana w trzech subdyscyplinach nurtu praktycznego nauk o zarządzaniu i jakości: 1) zarządzanie strategiczne, w tym społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa; 2) zarządzanie instytucjami publicznymi i organizacjami non-profit; 3) zachowania organizacyjne. Należy zwrócić uwagę, że zainteresowania naukowe Habilitantki ewoluują w ramach dwóch podstawowych osi, tj. społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w zakresie fundacji korporacyjnych oraz zachowań organizacyjnych z uwzględnieniem nowych podejść do przywództwa. Od uzyskania stopnia doktora w roku 2007, obserwuję ciągłość badań naukowych prowadzonych przez dr Monikę Kwiecińską w wybranych obszarach nauk o zarządzaniu i jakości oraz ich ewolucyjny rozwój, co niewątpliwie zasługuje na pozytywną ocenę. Zainteresowania naukowe Habilitantki wpływają na Jej współpracę z innymi

niż macierzysta jednostkami naukowymi w kraju oraz za granicą, co również oceniam pozytywnie. Jako słabe strony, wymienić należy brak członkostwa w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych oraz niska cytowalność publikacji. Skierowanie wysiłków publikacyjnych w kierunku czasopism zagranicznych, zdecydowanie miałyby korzystny wpływ na międzynarodową rozpoznawalność Habilitantki.

Podsumowując, biorąc pod uwagę powyższe, stwierdzam, że Habilitantka wykazała się na poziomie minimalnym istotną aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 3 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

5. Informacje dodatkowe

W przedłożonej mi do oceny dokumentacji zostały również zawarte informacje i osiągnięcia wykraczające poza kryteria ustawowe określone w art. 219 ust. 1 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Jednakże ustosunkuje się również i do nich.

Habilitantka jest twórcą i kierownikiem studiów podyplomowych „Innowacyjne przywództwo - kreowanie liderów zmian” na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Odbyły się 4 edycje (od 2014 roku), studia uzyskały bardzo wysoki wynik ewaluacji wewnętrznej dokonanej przez uczestników. Kierowanie studiami wymagało nawiązania współpracy z przedstawicielami praktyki zarządzania przedsiębiorstwami oraz z kadrami akademicką macierzystego uniwersytetu.

Dr Monika Kwiecińska prowadzi przedmioty ogólne (kierunkowe) związane z nauką o przedsiębiorstwie, oraz specjalizacyjne, głównie w ramach specjalności Zarządzanie zasobami ludzkimi. Prowadząc zajęcia dydaktyczne wykorzystuje różne metody i narzędzia aktywizujące studentów. Nieustannie podnosi swoje kompetencje dydaktyczne, m.in. uczestnicząc w organizowanych w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu szkoleniach. W efekcie, Jej zajęcia dydaktyczne (wykłady i ćwiczenia) prowadzone na studiach licencjackich, magisterskich i podyplomowych uzyskują wysoką średnią ocenę studencką, która plasuje się powyżej 4,5 w skali od 0 do 5.

Jako promotor i recenzent prac magisterskich i licencjackich Habilitantka sprawowała opiekę naukową nad kilkudziesięcioma studentami studiów dziennych i zaocznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz WSB we Wrocławiu. Łącznie pełniła funkcję promotora ok. 70 i recenzenta ok. 80 prac na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu oraz w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu.

Habilitantka dwukrotnie brała udział w programie Erasmus Plus w Università' Degli Studi Di Messina (w roku 2012 i 2019) we Włoszech. Tygodniowe pobyty nosiły charakter szkoleniowy pozwalający udoskonalić kompetencje dydaktyczne oraz zaprezentować wyniki wstępnych badań empirycznych.

W ramach osiągnięć organizacyjnych należy przywołać fakt, że Habilitantka była członkiem Wydziałowej Komisji Wyborczej w roku 2008. W roku 2014 współorganizowała i bezpośrednio uczestniczyła w projekcie „YOUNG ENTERPRISE DAY” organizowanym przez Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa o/Wrocław TNOiK we współpracy z Dolnośląską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. W kadencji na lata 2016 – 2020 była członkiem Senackiej Komisji ds. Dydaktyki oraz członkiem Komisji Rektorskiej ds. Rozwoju Wiedzy i Kompetencji Naukowo-badawczych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Od roku 2020 jest Członkiem Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Habilitantka wykazała się wysoką aktywnością w popularyzacji nauki uczestnicząc w dyskusji prowadzonych podczas około trzystu pięćdziesięciu cotygodniowych zebraniach naukowych Katedry Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstwa, Katedry Zarządzania Procesami Gospodarczymi z Wydziału Nauk Ekonomicznych oraz Katedry Pracy i Stosunków Przemysłowych z Wydziału Inżynierjino Ekonomicznego w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu poświęconych problematyce zarządzania przedsiębiorstwem, podczas których prezentowane i dyskutowane są koncepcje prac doktorskich i habilitacyjnych oraz wyniki badań doktorantów i pracowników naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz innych uczelni krajowych i zagranicznych. Ponadto uczestniczyła w międzywydziałowych, a następnie międzyuczelnianych wyjazdowych seminariach naukowych poświęconych problematyce zarządzania przedsiębiorstwem.

Dr Monika Kwiecińska brała udział w licznych szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe w zakresie publikowania oraz prowadzenia badań naukowych oraz uzyskała liczne certyfikaty potwierdzające nabycie różnorodnych kompetencji. Wśród najważniejszych należy wymienić uzyskanie następujących certyfikatów: certyfikat „Protokół dyplomatyczny – teoria i praktyka” wydany przez Europejską Akademię Dyplomacji; certyfikat trenera biznesu w ramach szkolenia pt. „Pakiet kompetencji trenerskich” w ramach projektu Kuźnia Kadr 6; międzynarodowy certyfikat MindSonar; certyfikaty poziom I do X, *Three In One Concepts' One Brain® specialized kinesiology method Thousand Oaks, USA*, specjalizacja kinezylog metody One Brain.

Habilitantka otrzymała następujące nagrody: rektorski dyplom uznania w związku z obroną pracy doktorskiej, Brązowy Medal za Długoletnią Służbę przyznany decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, nagroda Dziekana Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu za publikację artykułu „Corporate foundation’s relationship with the founding company and its role in image building and corporate community involvement programmes”, *Argumenta Oeconomica*, nr 2 (35), 2015 r.

Podsumowując, dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski dr Moniki Kwiecińskiej oceniam pozytywnie – na bardzo wysokim poziomie.

6. Konkluzja

Przedstawione do oceny:

1. Osiągnięcie naukowe – dzieło opublikowane w całości pt. „Fundacje korporacyjne w Polsce jako forma działalności filantropijnej przedsiębiorstw”, opublikowaną w Serii: Monografie i Opracowania nr 307, Wydawnictwa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w roku 2020, autorstwa dr Moniki Kwiecińskiej, w mojej opinii, wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości w myśl art. 219 ust. 1 pkt. 2 lit. a Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;

2. Aktywność naukowa realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej spełnia, w stopniu dostatecznym, kryterium istotnej aktywności naukowej w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 3 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W związku z powyższym wyrażam pozytywną opinię w sprawie nadania dr Monice Kwiecińskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Kraków, 08.09.2022 r.